

VALTAKUNNALLISEN VIEMÄRÖINTIOHJELMAN 2012–2016 LOPPURAPORTTI

16.2.2018

Katri Vasama
katri.vasama@mmm.fi
0295 162 241

Ari Kangas
ari.kangas@ym.fi
0295 250 340

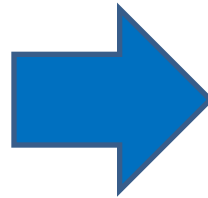

Johanna Kallio
johanna.kallio@ymparisto.fi
0295 251 2560

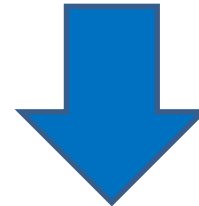
TAUSTA

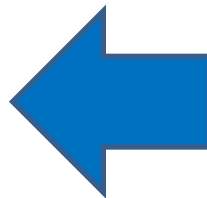
Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi ympäristön-suojelulain muuttamisesta koskien haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyä.

Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011: yhdyskuntajätevesien puhdistusta tehostetaan laatimalla kansallinen viemäröntiohjelma sekä edistämällä siirtoviemärihankkeita.

Valtion tuki viemäröinti- ja siirtoviemärihankkeille loppui 2016. (Valtioneuvoston vuosille 2015–2018 antaman julkisen talouden suunnitelman kehyspäätöksessä linjatut valtiontalouden uudet menosäästöt.)

Maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteistyössä laatima valtakunnallinen [viemäröntiohjelma](#) valmistuu 20.12.2012: suunnitelma valtion tuen suuntaamiseksi viemäröntihankkeisiin sekä linjaukset periaatteista ja kriteereistä viemäriverkostojen laajentamiselle haja-asutusalueilla vuodesta 2012 vuoteen 2016.

TAVOITTEET

Tarveselvitys 2012

- 💧 laadittiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskusten) ja kuntien yhteistyönä
- 💧 kuntien vesihuollon kehittämissuunnitelmiin sisältyvät viemäröintihankkeet
- 💧 tiedot sellaisista siirtoviemärihankkeista, joihin oli perusteltua myöntää valtion tukea
- 💧 suunnitelma 65 000 haja-asutusalueen talouden saattamiseksi viemäriverkostojen piiriin (noin 1 200 hanketta)
- 💧 100 siirtoviemärihanke-ehdotusta

Periaatteita ja kriteereitä viemäriverkostojen laajentamiselle haja-asutusalueilla kiinteistöjen omistajien, vesihuoltolaitosten, kuntien sekä valtion viranomaisten hyödynnettäväksi

- 💧 hanke on ympäristön- ja terveydensuojelullisesti tärkeä
- 💧 asukasmäärä kasvaa tai säilyy ennallaan
- 💧 kustannukset noin 6 000–12 000 €/talous
- 💧 alueella sijaitsevien talouksien välinen etäisyys 50–250 m

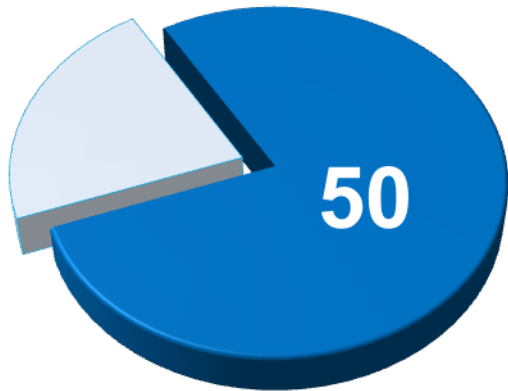
Valtion tuen avulla oli perusteltua saattaa noin 20 000 kiinteistöä viemäriverkostojen piiriin. Lisäksi valtion tukea oli perusteltua kohdentaa 50 siirtoviemärihankkeeseen, koska tarveselvityksen perusteella ehdotetuista sadasta oli jo toteutumassa puolet.

LOPPUARVIOINTI

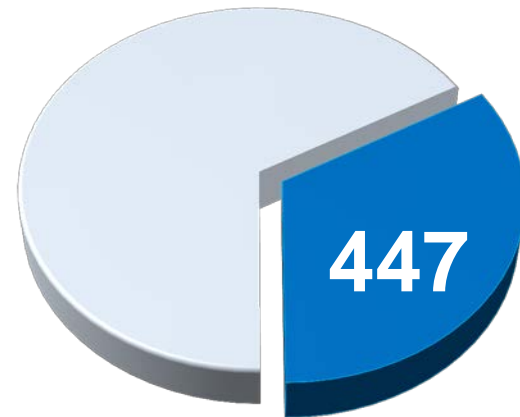
Loppuarviointiin pyydettiin ELY-keskuksilta tiedot kaikista viemäröntiohjelman tarveselvityksessä ilmoitetuista hankkeista – toteumasta myös hankkeiden yksityiskohdat.

ELY-keskukset arvioivat myös viemäröntiohjelman vaikuttavuutta ja tavoitteiden toteutumista.

Väliarviointi 2014: tavoitteena arvioida mahdollisia muutostarpeita viemäröntiohjelmaan.

64 siirtoviemärihanketta (48 tarveselvityksessä + 16 muuta), joista 50 toteutui.

1344 viemäröntihanketta (1200 kartoitettua + 144 muuta), joista 447 toteutui

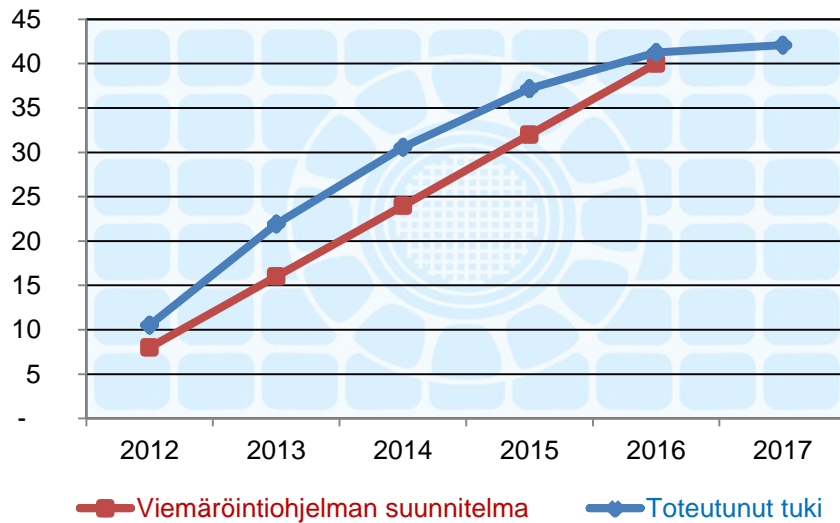
MIKSI KAIKKI HANKKEET EIVÄT TOTEUTUNEET?

- 💧 **Lainsäädännön muutokset** ohjelmakauden aikana, hallitusohjelman kirjaukset 2015 sekä näihin liittyvä mediakeskustelu.
- 💧 Tarveselvityksen **rajatapaukset**: Haja-asutusalueiden kiinteistöillä on kuitenkin ollut talousvettä saatavilla eikä jätevesien käsittelyyn ole ollut riittävää painetta.
- 💧 **Epäselvä tehtävänjako** kuntien ja vesihuoltolaitosten välillä.
- 💧 **Aktiivisten toimijoiden puute** ja haja-asutusalueiden asukasmäärän vähentyminen.
- 💧 **Määrärahojen** vähyys.
- 💧 Tehtävien hoidon **priorisointi** kunnissa – vesihuolto ei näyttäydy kuntien elinvoimaisuutta lisäävänä strategisena vetovoimatekijänä.
- 💧 Isojen hankkeiden **heikko ennakoivalmistelu** ja pitkät lupaprosessit.
- 💧 Kuntien **näkemyserot** yhteistyöstä ja äkilliset muutokset kuntapolitiikassa.

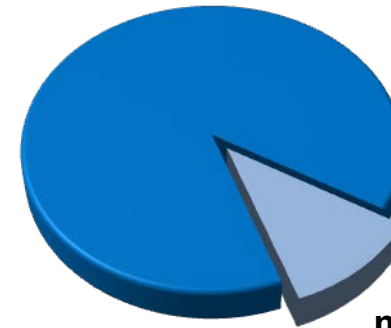
HAJA-ASUTUSALUEIDEN VIEMÄRÖINNIN RAHOITUS

Viemäröintihankkeiden tuki (milj. €)

Tukien rahoitusosuudet 2012–2016

valtio: 37,4 milj. €

muut rahoitus-
lähteet: 4,7 milj. €

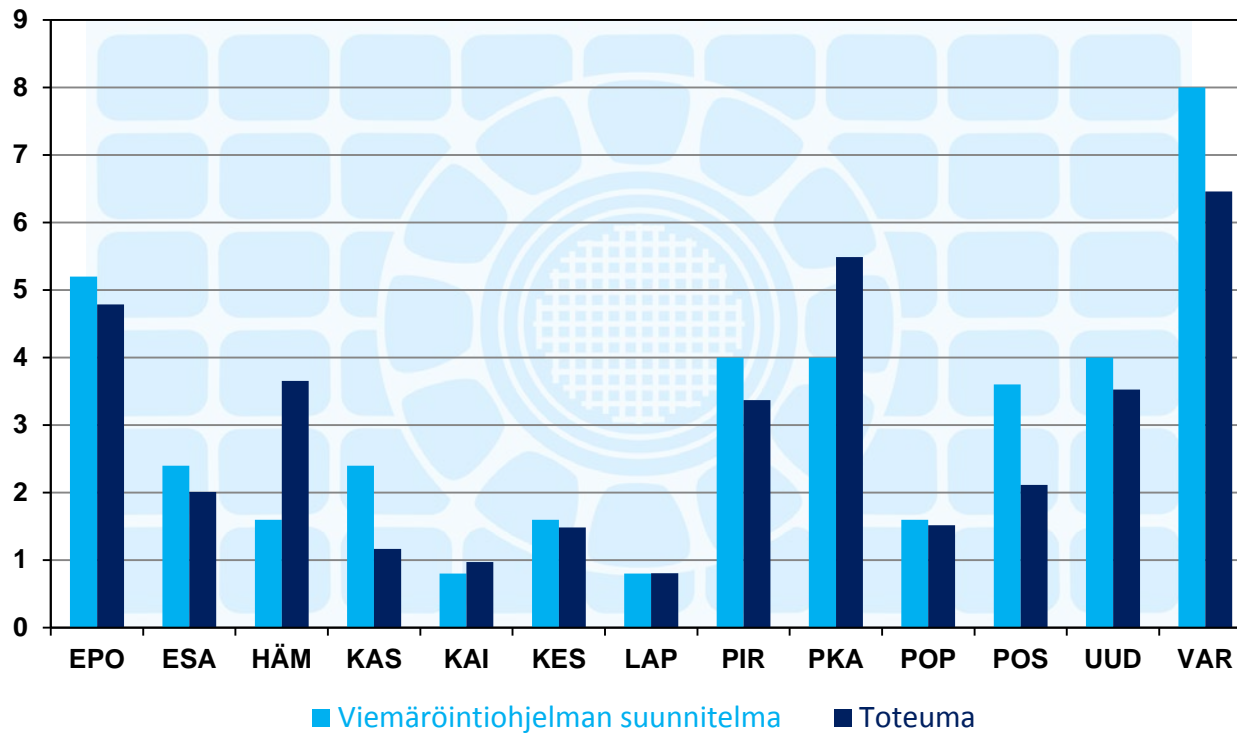
Tuen osuus hankkeiden rahoituksesta

Valtion tukemissa hankkeissa 21 %

Muilla rahoituslähteillä tuetuissa hankkeissa 12 %

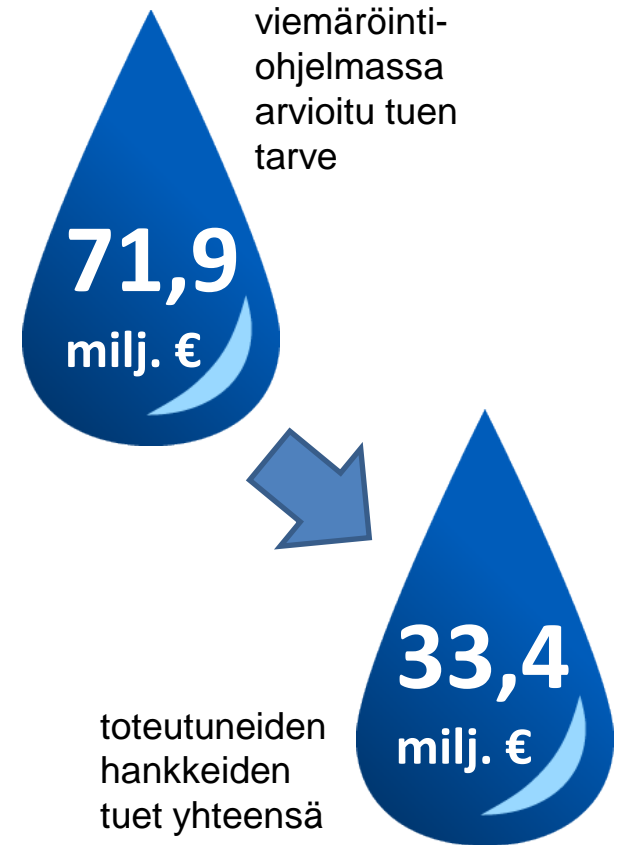
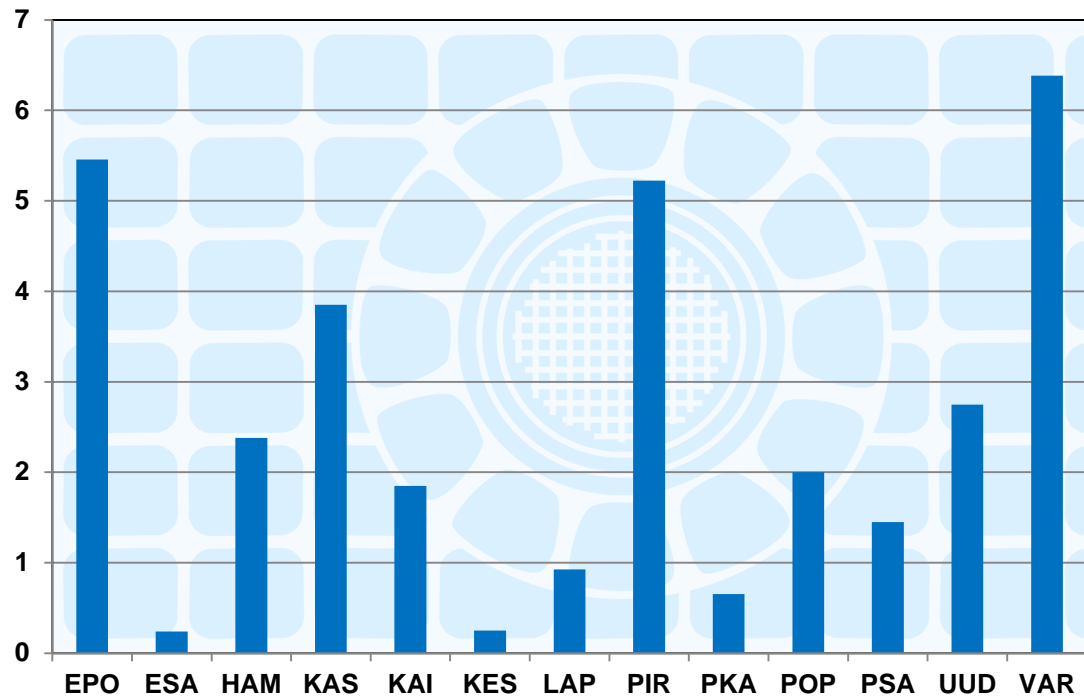
HAJA-ASUTUSALUEIDEN VIEMÄRÖINNIN RAHOITUS

Viemäröintihankkeiden tuki ELY-
keskuksittain 2012–2016 (milj. €)

SIIRTOVIEMÄRIHANKKEIDEN RAHOITUS

Siirtoviemärihankkeiden tuki valtiolta ja muilta julkisilta rahoittajilta ELY-keskuksittain 2012–2016 (milj. €)

VIEMÄRÖINTIOHJELMAN TULOKSIA NUMEROINA

Haja-asutusalueiden viemäröintihankkeet

19 800
viemäröityä taloutta

201,1 milj. €
viemäröintihankkeiden
kokonaiskustannus

3650 km
haja-asutusalueiden
viemäriä rakennettu

Siirtoviemärihankkeet

139 500

ihmisen jätevedet viemäroidään
keskuspuhdistamoille

64

käytöstä poistettua
pientä jäteveden-
puhdistamoja

111,4 milj. €
siirtoviemärihankkeiden
kokonaiskustannus

816 km
haja-asutusalueiden
viemäriä rakennettu

VIEMÄRÖINTIOHJELMAN VAIKUTTAVUUS

Valtion tuen merkitys

- 💧 **Pienelläkin valtion tuen osuudella** katsotaan olleen merkittävä vaikutus hankkeiden käynnistämisessä. Ilman tukirahaa hankkeet olisivat jääneet yleensä toteuttamatta.
- 💧 Tuki edesauttoi, että hankkeita lähdettiin suunnittelemaan ja toteuttamaan laajassa **sidosryhmäyhteistyössä** yli kuntarajojen.
- 💧 Lisäksi valtion tuen ehdot edistivät teknistaloudellisten ja **tarkoituksenmukaisten** hankkeiden toteuttamista.

VIEMÄRÖINTIOHJELMAN VAIKUTTAVUUS

Haja-asutuksen viemäröintihankkeiden vaikuttavuus vesiensuojelun kannalta

- Viemäröintiohjelman aikana viemäröitiin noin **19 800** taloutta valtion tukemissa hankkeissa. Näistä **74 %** sijaitsee ELY-keskuksen arvioiden mukaan ympäristönsuojelullisesti herkillä alueilla.
- Viemäröintihankkeiden ansiosta noin **44 000** asukkaan (2,5 as./talous) jätevedet johdetaan jätevedenpuhdistamoille käsiteltäväksi, paikallisen - ja usein puutteellisen käsittelyn - sijaan.
- Viemäröinnin ansiosta jätevesien ravinteet johdetaan keskitetyille jätevedenpuhdistamoille, joissa niiden poisto on tehokkaampaa kuin kiinteistökohtaisessa käsittelyssä.
- Ravinteiden poistuma on jatkuvaa, eli viemäröinnin ympäristövaikutus on pitkäaikainen.

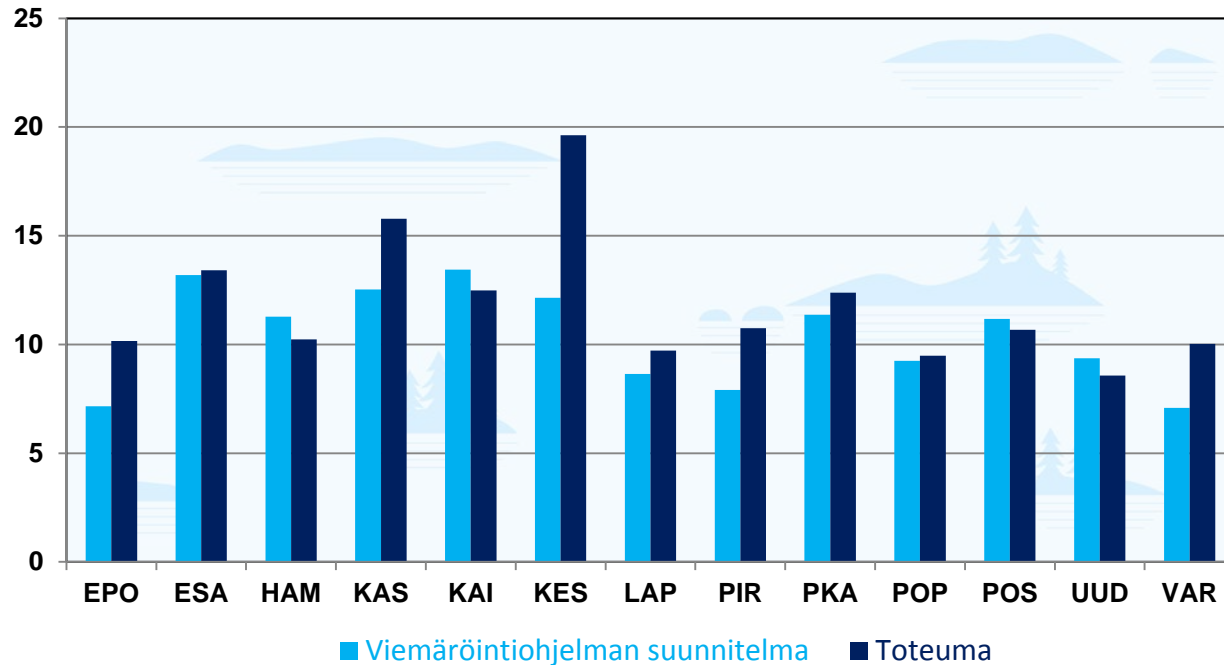
VIEMÄRÖINTIOHJELMAN VAIKUTTAVUUS

Siirtoviemäröintihankkeiden vaikuttavuus vesiensuojelun kannalta

- 💧 **64 vanhaa ja pientä** jätevedenpuhdistamoita poistetaan käytöstä (mukana myös 7 viimeistään 2018 lakkautettavaa puhdistamoita)
- 💧 Kuormituspisteistä toisaalle johdetaan jätevettä noin 40 400 m³/d
- 💧 Keskuspuhdistamoilla tapahtuvan tehokkaamman käsittelyn ansiosta on esim. **fosforin päästövähennys** noin 3,4 tn fosforia vuosittain eli 2,1 % Suomen puhdistamoiden kokonaispäästöstä (160 tn P/v).
- 💧 Siirtoviemäreillä vaikuttavuus jatkuu **pysyvästi**.
- 💧 Lakkautettujen puhdistamojen myötä **viranomaisvalvontatyö helpottuu** raporttien, määräaikaistarkastusten sekä käyttö- ja päästötarkkailutulosten tarkastamisten jäädessä pois.

HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTI- HANKKEIDEN TUNNUSLUKUJA

Keskimääräinen liittymäkohtainen
kustannus ELY-keskuksittain (1000 €)

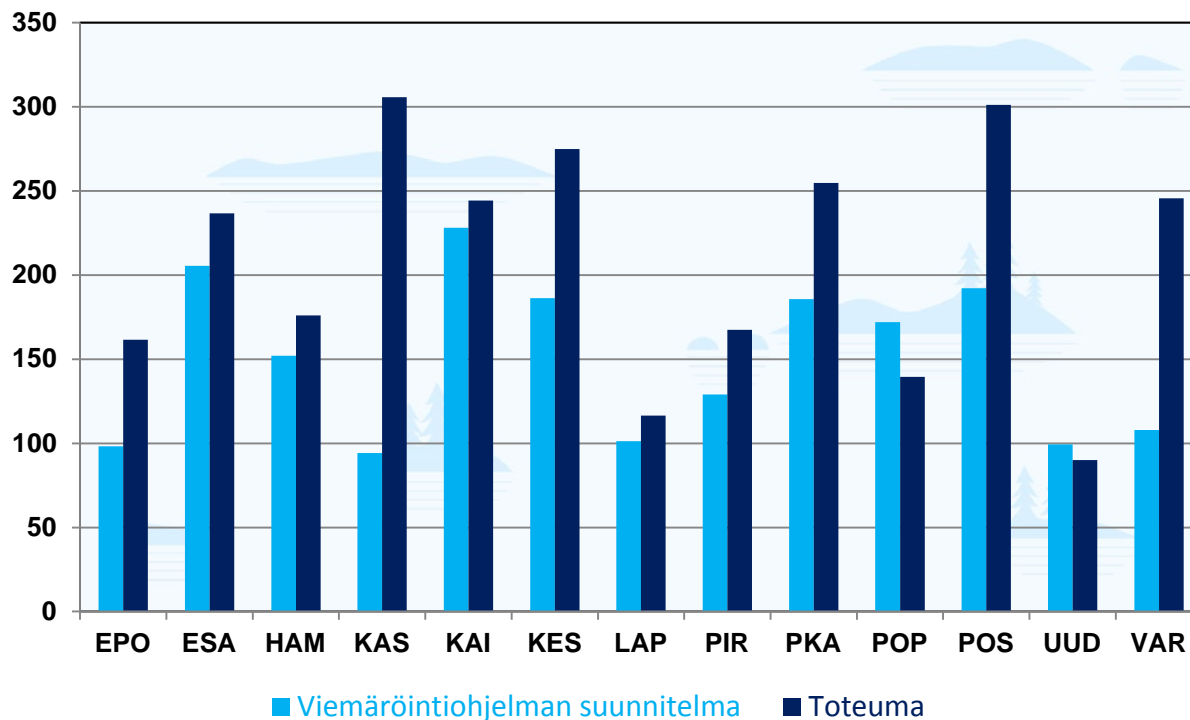

Tämä tunnusluku kuvaa viemäröinnin yksikköhintaa. Viemäröntiohjelmassa esitetty kriteeri oli 6 000–12 000 €/talous.

Keskiarvossa eivät ole mukana hankkeet, jotka ovat toteutuneet muun kuin valtion tuen avulla, tai joissa on mukana runkojohtosuusia tai loma-asunto-alueita.

HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTI-HANKKEIDEN TUNNUSLUKUJA

Keskimääräinen viemärin pituus taloutta kohden ELY-keskuksittain (metriä)

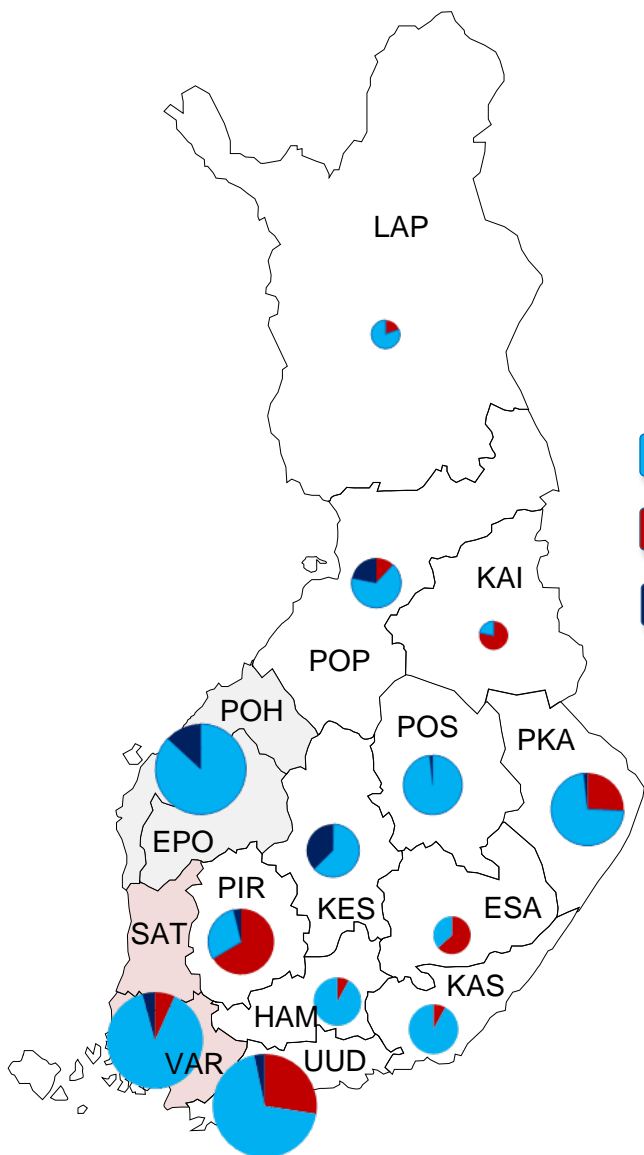

Tämä tunnusluku kuvaa viemäröityjen alueiden asutuksen tiheyttä. Viemäröntiohjelmassa esitetty kriteeri talouksien väliselle etäisyydelle oli 50–250 m.

Keskiarvossa eivät ole mukana hankkeet, jotka ovat toteutuneet muun kuin valtion tuen avulla, tai joissa on mukana runkojohtosuusia tai loma-asuntoalueita.

HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTI- HANKKEIDEN TUNNUSLUKUJA

Viemäröityjen talouksien osuudet ympäristösuojellisesti herkillä alueilla

- herkkä alue
- ei herkkä alue
- ei tietoa

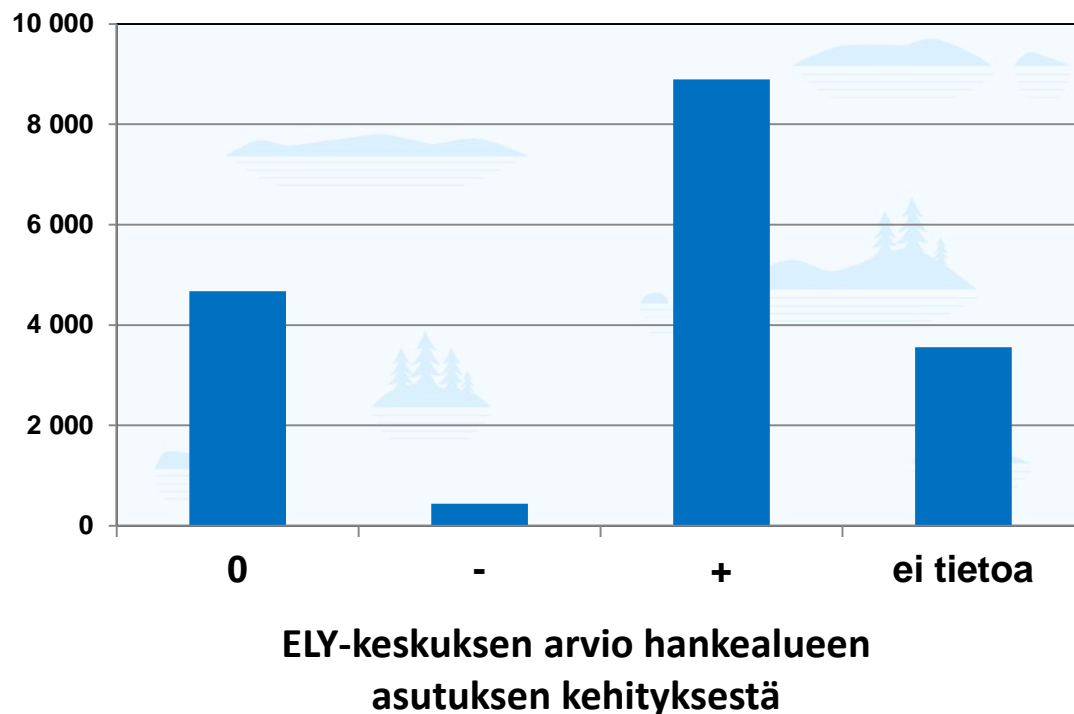
Puutteellinen jäteveden käsittely voi aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Kuvaaja esittää viemäröityjen talouksien suhteelliset määrät ympäristösuojellisesti herkillä alueilla ja muilla alueilla. Alueiden ympäristösuojellinen herkkyys perustuu ELY-keskusten arvioihin. Kuvaajan koko kuvastaa viemäröityjen talouksien kokonaismäärää alueella.

Kuvaajassa eivät ole mukana hankkeet, jotka ovat toteutuneet muun kuin valtion tuen avulla tai joissa on mukana runkojohto-osuuksia tai loma-asuntoalueita.

HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTI- HANKKEIDEN TUNNUSLUKUJA

Viemäröityjen talouksien määrä asukasmäärän kehityksen mukaan

Viemärönti ohjelman tavoitteena oli kohdentaa tukea alueille, joiden väestömäärä kasvaa tai säilyy ennallaan.

Kuvaaja esittää viemäröityjen talouksien määrää sen mukaan, miten asukasmäärä kehittyi hankealueella hankkeen elinkaaren aikana:

- +** asukasmäärän arvioidaan kasvavan
- 0** ei muutoksia asukasmäärässä
- asukasmäärän arvioidaan vähenevän

Kuvaajassa eivät ole mukana hankkeet, jotka ovat toteutuneet muun kuin valtion tuen avulla tai joissa on mukana runkojohto-osuuksia tai loma-asuntoalueita.

VESIHUOLTOHANKKEEN ONNISTUMISEN EDELLYTYKSET

- 💧 **Osaava ja sitoutunut henkilöstö** kunnissa ja vesihuoltolaitoksissa.
- 💧 **Avoin ja keskusteleva ilmapiiri** kunnassa sekä kunnan ja vesihuoltolaitoksen välillä (maankäyttö, vesihuollon järjestäminen, toiminta-alueet) ottaen huomioon myös kiinteistöjen omistajat.
- 💧 **Ammattimainen taloudenhallinta** niin kunnissa kuin pienissäkin vesihuoltolaitoksissa.

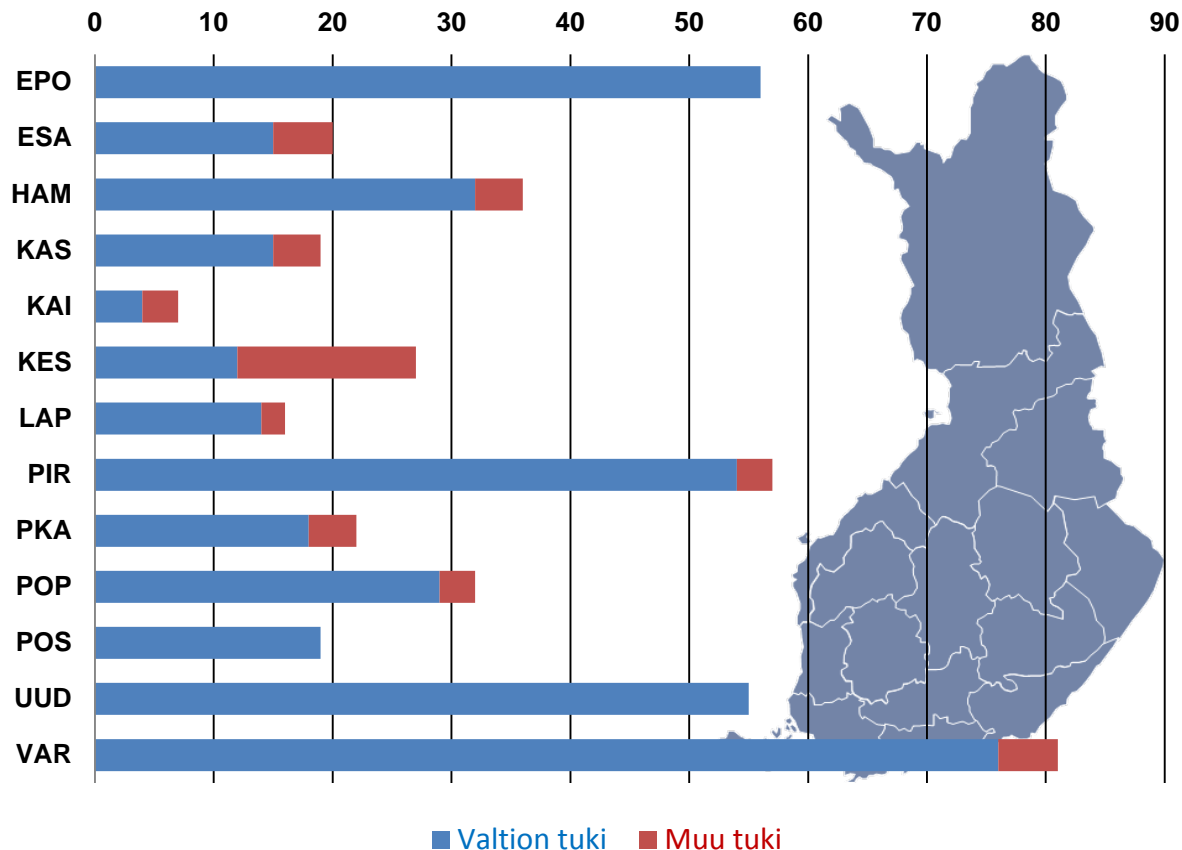
VESIHUOLTOHANKKEEN ONNISTUMISEN EDELLYTYKSET

- 💧 Kunnan **vastuullinen omistajaohjaus** sekä vastuun kantaminen alueen vesihuollon edistämiseksi ja kehittämiseksi ottaen huomioon myös toiminta-alueiden ulkopuoliset alueet.
- 💧 Vesihuollon edistäminen **alueen lähtökohdista**.
- 💧 Selkeä ja vakiintunut **lainsäädäntö**, jossa kuvattu eri toimijoiden tehtävät.
- 💧 **Vesihuoltolain mahdollisuuksien** hyödyntäminen esimerkiksi vesihuollosta perittävien maksujen osalta.

VIEMÄRÖINTIHANKKEET ALUEITTAIN

Valtion tuella ja muulla tuella toteutettujen hankkeiden määrät ELY-keskuksittain

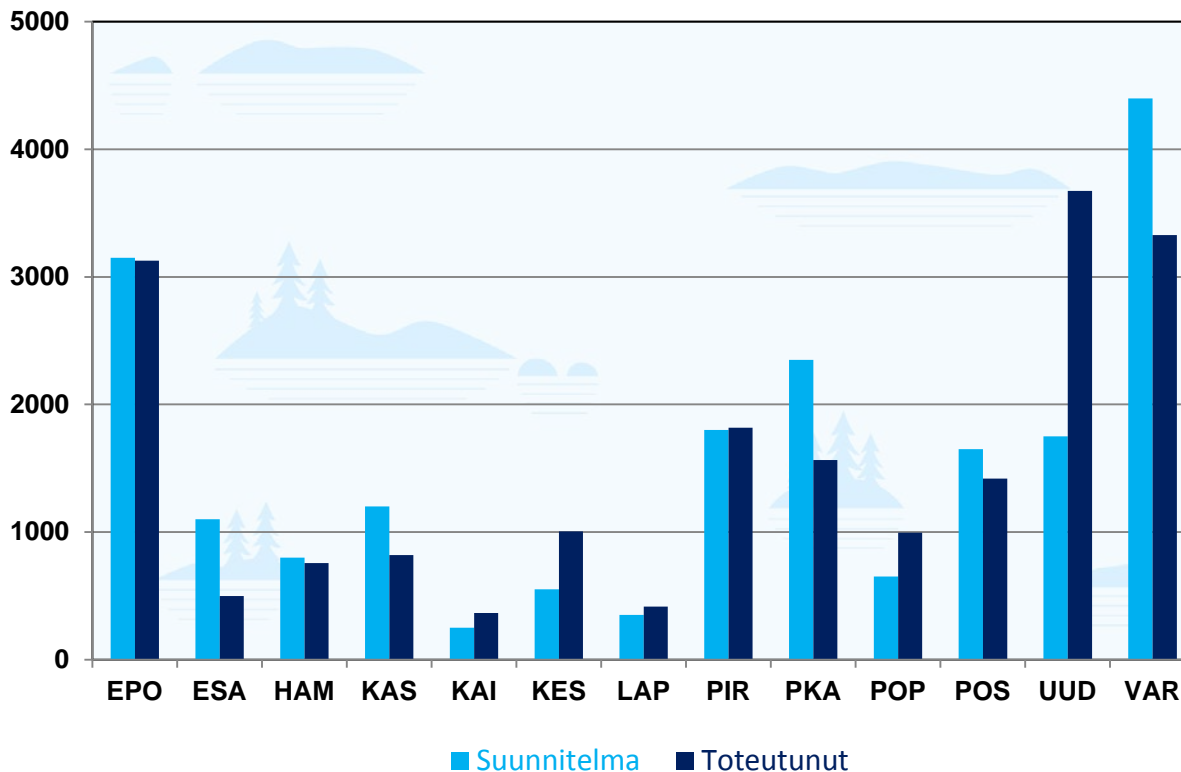
Viemäröintihankkeita esitettiin viemäröntiohjelman tarvekartoitukseen noin 1 200.

Valtion tukemia hankkeita toteutui yhteensä 399 kpl ja muulla rahoituksella toteutui 48 hanketta.

Muuta tukea hankkeisiin saatiin muun muassa EU:n rakennerahastoista.

VIEMÄRÖINTIHANKKEET ALUEITTAIN

Viemäröityjen talouksien määrät ELY-keskuksittain

Viemäröintiohjelman tavoitteena oli viemäröidä 20 000 taloutta.

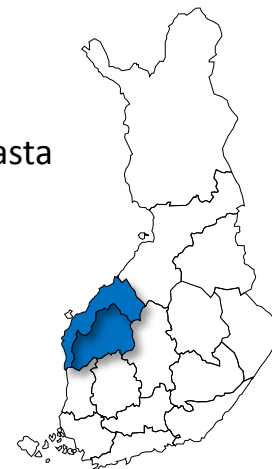
Ohjelman aikana viemäröitiin valtion rahoitteisissa hankkeissa 18 200 taloutta ja muulla rahoituksella 1 600 taloutta, eli yhteensä 19 800 taloutta.

Kuvaajassa on esitetty viemäröityjen talouksien määrät ELY-keskuksittain. Mukana ovat myös muun kuin valtion tuen avulla toteutetut hankkeet.

ETELÄ-POHJANMAA JA POHJANMAA

Alueella vesistöjen ekologinen tila on lähellä rannikkoa tyydyttävä, välttävä tai jopa huono sekä verkostoon liittyjien määrä on ollut vähäinen. Näin ollen alueella priorisoitiin niin sanottujen herkkien alueiden viemäröintiä.

443 297 asukasta
40 kuntaa

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

56 hanketta, joista **45** ympäristön-
suojelullisesti herkällä alueilla

0 hanketta muulla kuin valtion tuella

3159 taloutta liittynyt viemäriin

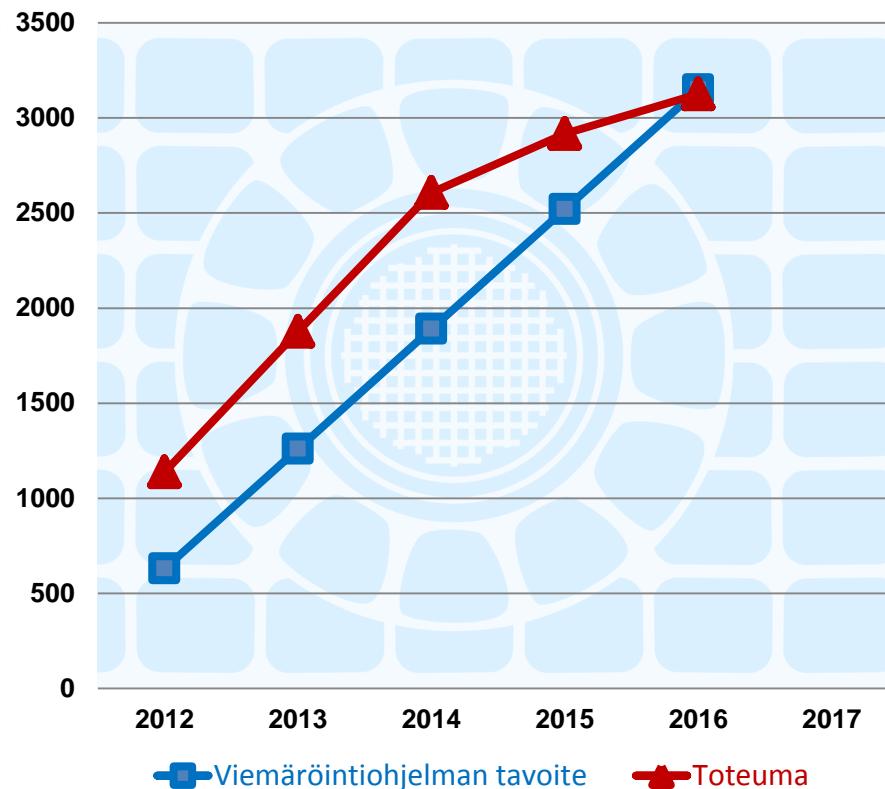
513 km viemäröintiä

TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

7 hanketta

6 käytöstä poistettua puhdistamo

Viemäröidyt taloudet

ETELÄ-SAVO

Etelä-Savossa on toteutettu vaikuttavimpia hankkeita jo ennen viemäröintiäohjelmaa. Ohjelman avulla saatiin kuitenkin toteutettua lisää keskeisiä hankkeita. Pysyvästi asuttujen kiinteistöjen lisäksi viemäriin liittyi runsaasti vapaa-ajan kiinteistöjä. Liittyjäkohtaiset kustannukset olivat melko korkeita harvan asutuksen ja vaativien maaperäolosuhteiden vuoksi.

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

20 hanketta, joista **8** ympäristönsuojelullisesti herkillä alueilla

182 000 € (8 %)

muuta kuin valtion tukea

498 taloutta liittynyt viemäriin

139 km viemäröintiä

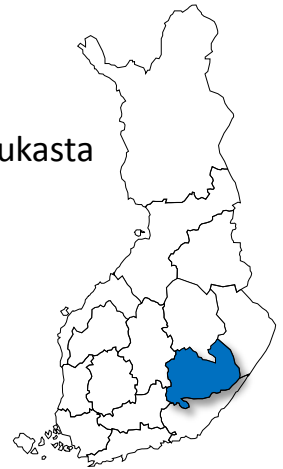
TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

1 hanke

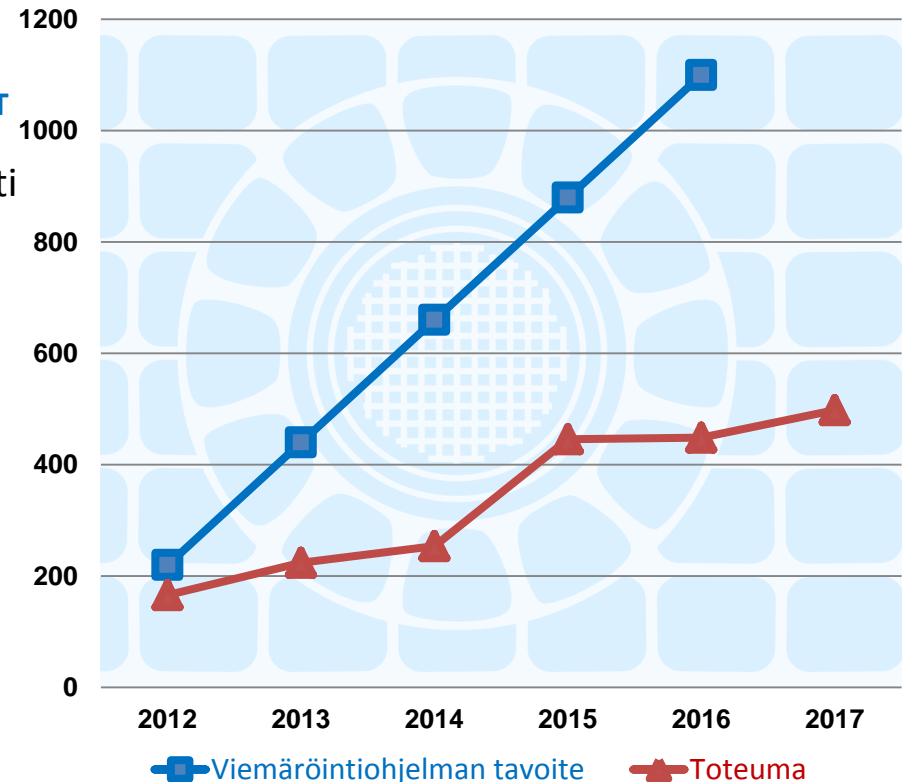
1 käytöstä poistettu puhdistamo

150 305 asukasta

14 kuntaa

Viemäröidyt taloudet

HÄME

Hämeen maantieteellinen sijainti, maaseutumainen asutus ja ympäristöarvot ovat edellyttäneet nykyaikaisten ja toimintavarmojen vesihuoltopalveluiden aikaansaamista.

376 325 asukasta
20 kuntaa

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

36 hanketta, joista **31** ympäristön-suojelullisesti herkällä alueilla

4 hanketta (yhteensä 513 000 €) muulla kuin valtion tuella

753 taloutta liittynyt viemäreihin

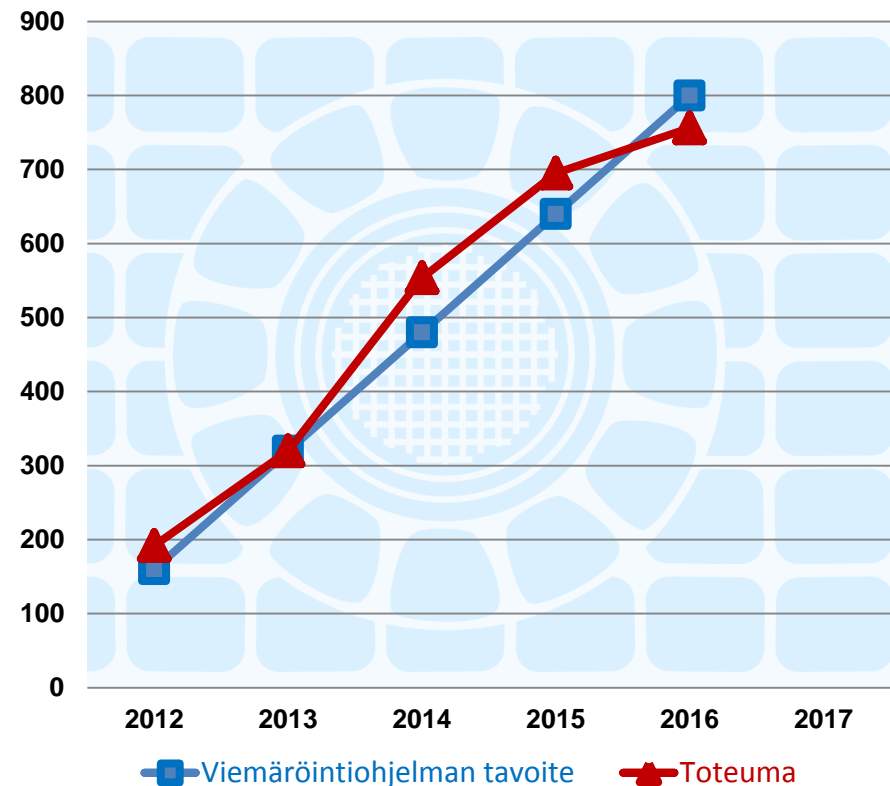
151 km viemäröintiä

TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

6 hanketta

6 käytöstä poistettua puhdistamoaa

Viemäröidyt taloudet

KAAKKOIS-SUOMI

Ympäristönsuojelullisesti herkille alueille sijoittuvilla hankkeilla oli Kaakkois-Suomessa suuri merkitys vesienhoitosuunnitelmien tavoitteiden saavuttamisessa.

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

19 hanketta, joista **17** ympäristönsuojelullisesti herkillä alueilla

4 hanketta (yhteensä 558 000 € tukea) muulla kuin valtion tuella

819 taloutta liittynyt viemäreihin

265 km viemäröintiä

TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

4 hanketta

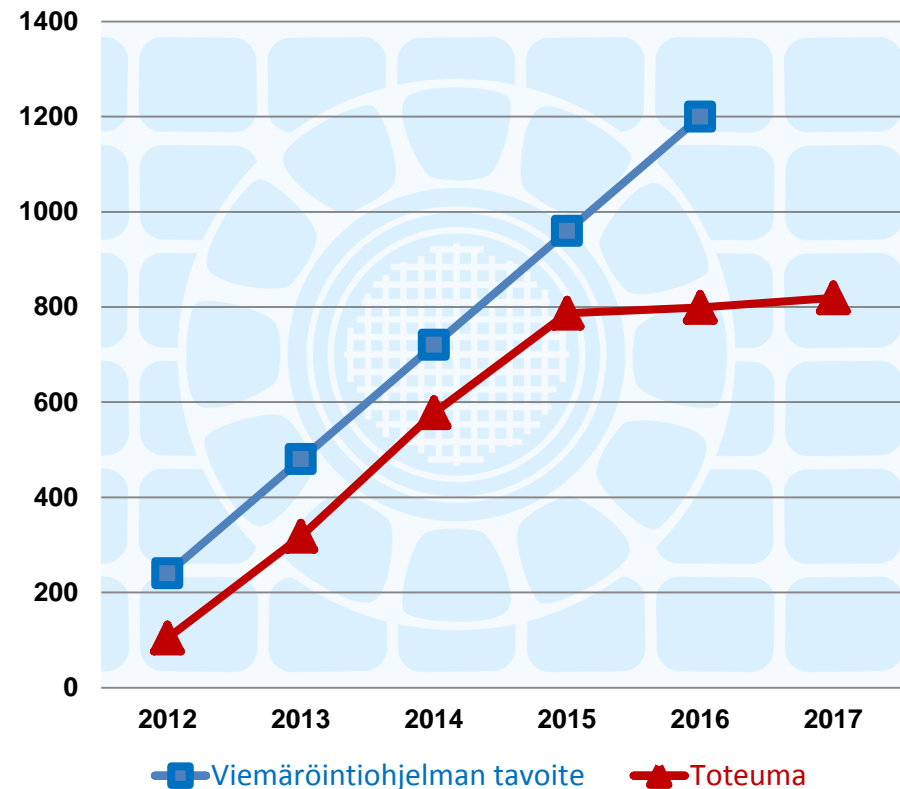
4 käytöstä poistettua puhdistamo

309 843 asukasta

16 kuntaa

Viemäröidyt taloudet

KAINUU

Viemäröntiohjelma onnistui Kainuussa hyvin. Alueella hyödynnettiin monipuolisesti myös muita rahoituslähteitä kuten Maaseutu-rahastoa. Kainuussa on toteutettu jo ennen viemäröntiohjelmaa useita laaja-alaisia haja-asutusalueen viemäröintihankkeita valtion tuella. Yhteensä vuodesta 2004 on toteutettu 31 viemäröintihanketta.

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

7 hanketta, joista **2** ympäristönsuojelullisesti herkillä alueilla

3 hanketta (yhteensä 237 000 € tukea) muulla kuin valtion tuella

366 taloutta liittynyt viemäreihin

98 km viemäröintiä

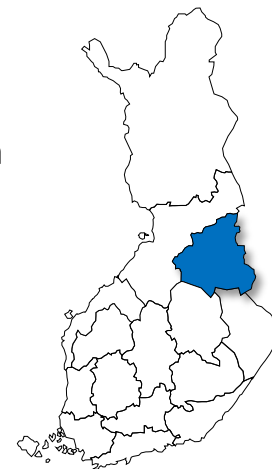
TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

1 hanke

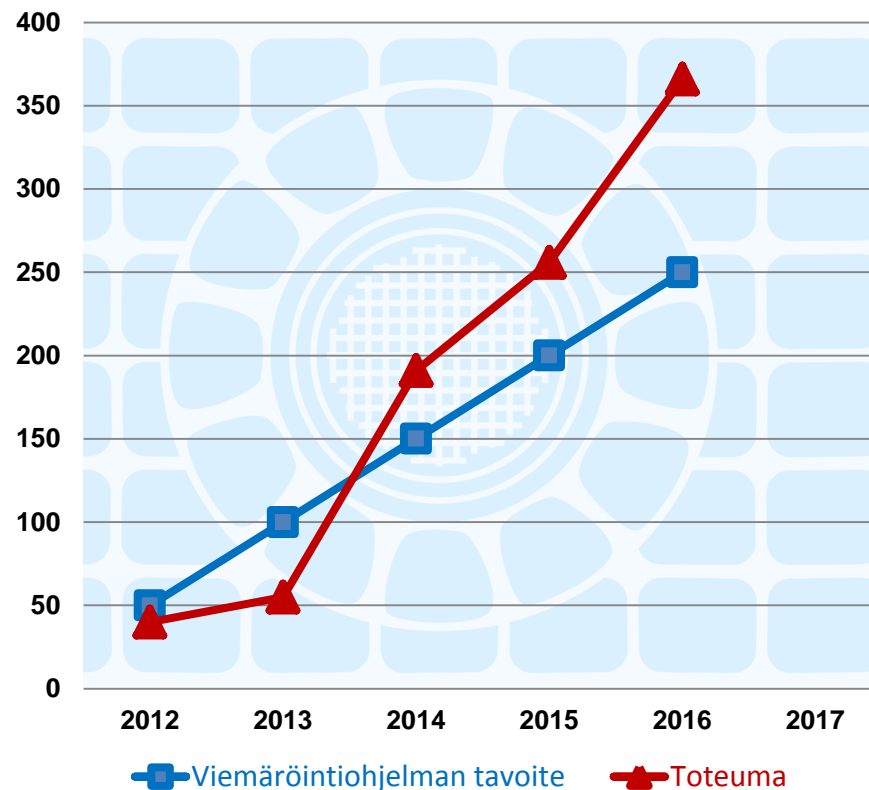
2 käytöstä poistettua puhdistamoa

75 324 asukasta

8 kuntaa

Viemäröidyt taloudet

KESKI-SUOMI

Keski-Suomessa viemäröntiiohjelmaan saatiin hyvin mukaan hankkeita, vaikka haja-asutusalueen viemäröintiä on edistetty maakunnassa jo pitkään ja paljon hankkeita on toteutettu jo ennen viemäröntiiohjelmaa. Keski-Suomessa rahoitusta hankkeisiin saatiin myös Maaseuturahaston kautta.

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

27 hanketta, joista **13** ympäristön-suojelullisesti herkillä alueilla

15 hanketta muulla kuin valtion tuella

1004 taloutta liittynyt viemäreihin

188 km viemäröintiä

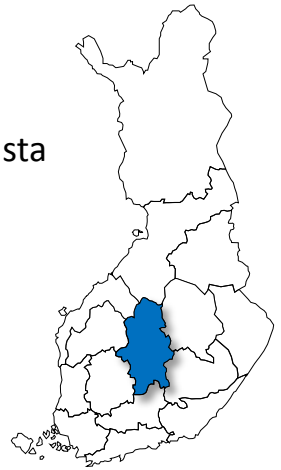
TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

1 hanke

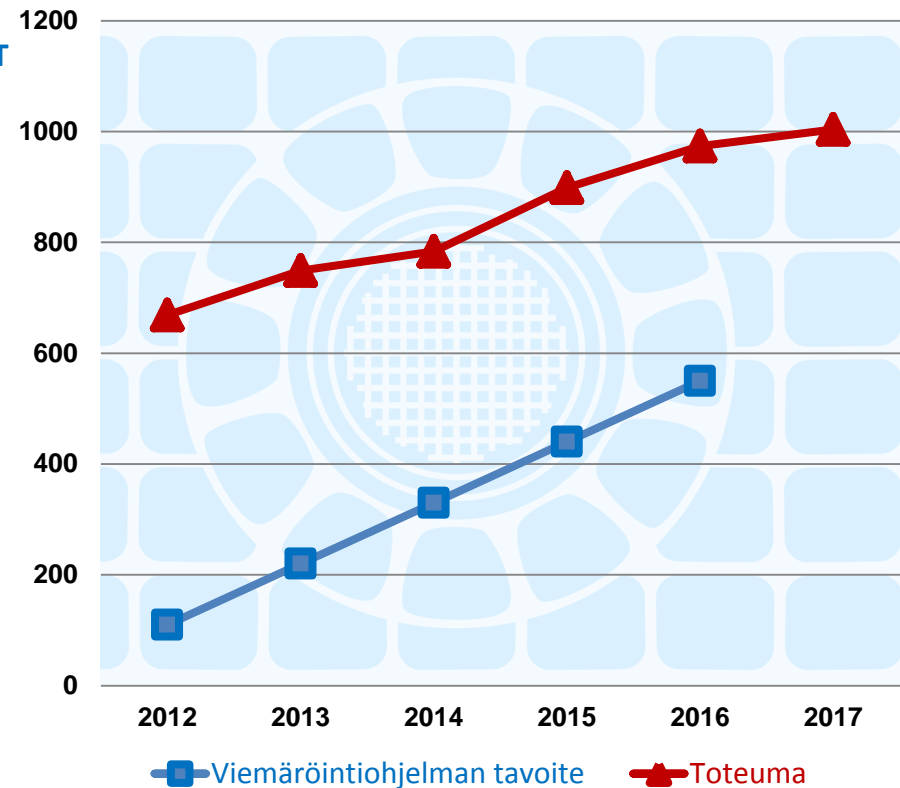
1 käytöstä poistettu puhdistamo

275 780 asukasta

22 kuntaa

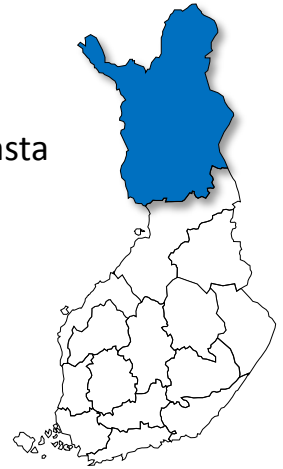
Viemäröidyt taloudet

LAPPI

Lapissa haja-asutusalueiden viemäröinti-hankkeisiin sekä siirtoviemäreihin oli panostettu voimakkaasti jo ennen viemäröntiohjelmaa. Ohjelma tuki viimeisten tarpeellisten kohteiden toteutumista.

180 858 asukasta
21 kuntaa

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

16 hanketta, joista **13** ympäristön-suojelullisesti herkillä alueilla

2 hanketta muulla kuin valtion tuella

416 taloutta liittynyt viemäreihin

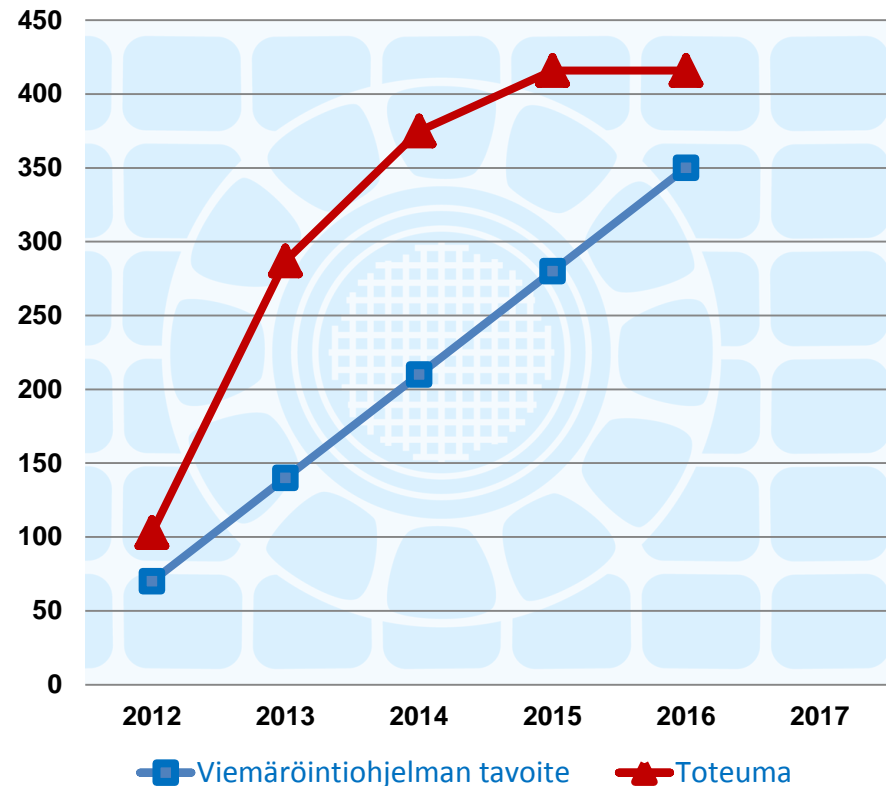
41 km viemäröintiä

TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

2 hanketta

3 käytöstä poistettua puhdistamoaa

Viemäröidyt taloudet

PIRKANMAA

Viemäröntiohjelman aikana saatiin toteutettua monia merkittäviä haja-asutuksen hankkeita, jotka ovat tukeutuneet myös rakennettuihin laitosten välisiin siirtoviemäriyhteyksiin.

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

57 hanketta, joista **21** ympäristönsuojelullisesti herkällä alueilla

3 hanketta (yhteensä 976 000 € tukea) muulla kuin valtion tuella

1818 taloutta liittynyt viemäreihin

286 km viemäröintiä

TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

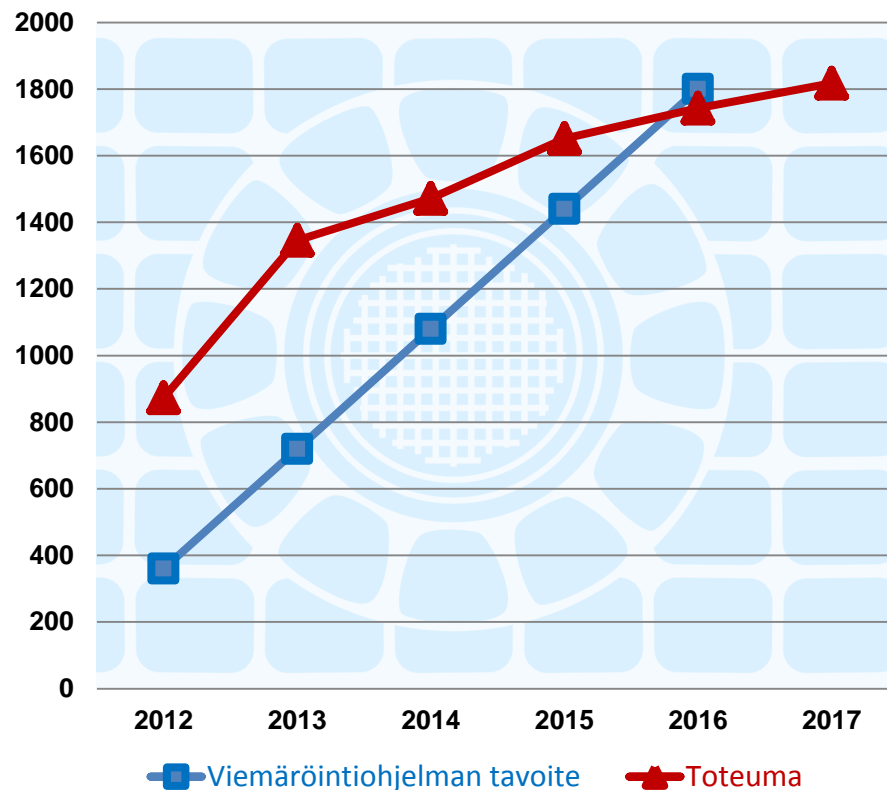
6 hanketta

9 käytöstä poistettua puhdistamo

506 114 asukasta
21 kuntaa

Viemäröidyt taloudet

POHJOIS-KARJALA

Ohjelma myötä Pohjois-Karjalassa hankkeita pystyttiin aikataulutamaan ja resursoimaan kunnissa järkevästi. Merkittävä osa hankkeista sijoittui ranta- ja pohjavesialueille.

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

22 hanketta, joista **12** ympäristön-suojelullisesti herkillä alueilla

4 hanketta (yhteensä 2 199 000 € tukea) muulla kuin valtion tuella

1563 taloutta liittynyt viemäreihin

478 km viemäröintiä

TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

5 hanketta

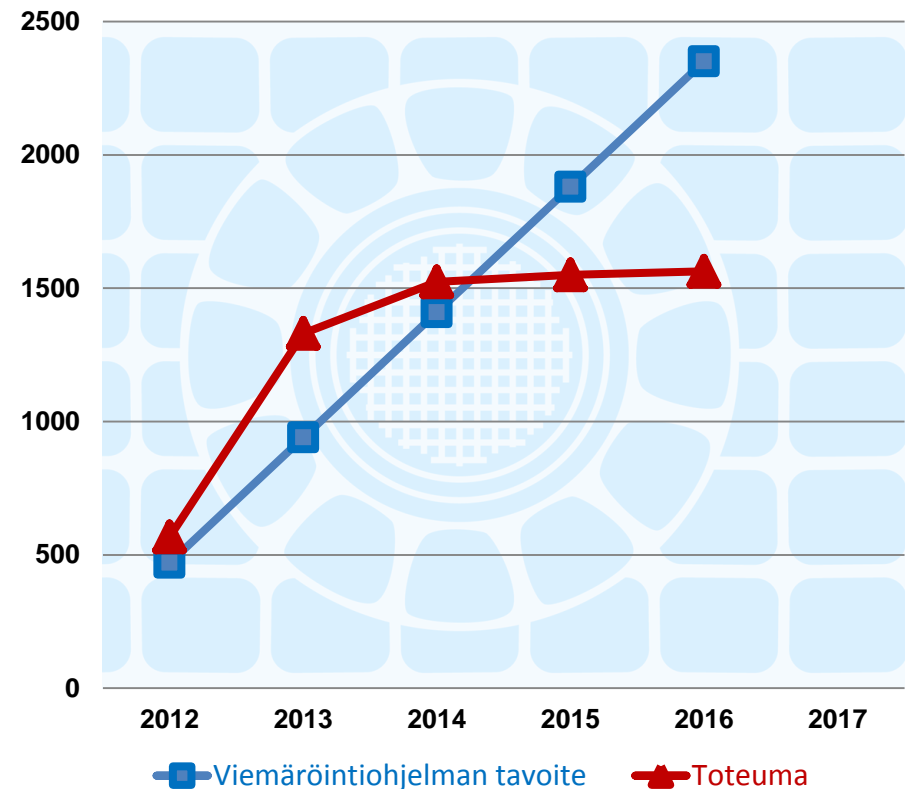
5 käytöstä poistettua puhdistamo

164 755 asukasta

13 kuntaa

Viemäröidyt taloudet

POHJOIS-POHJANMAA

Alueella saatiin viemäröityä kriittisimmät alueet ja toteutettua teknis-taloudellisimmat hankkeet melko kattavasti.

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

32 hanketta, joista **21** ympäristön-suojelullisesti herkällä alueilla

3 hanketta (yhteensä 80 000 € tukea) muulla kuin valtion tuella

994 taloutta liittynyt viemäreihin

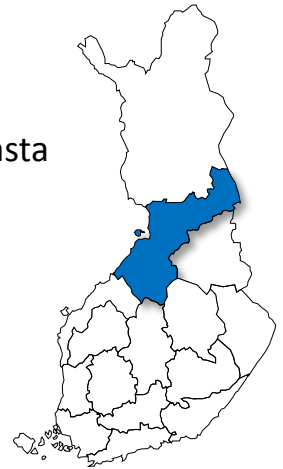
131 km viemäröintiä

TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

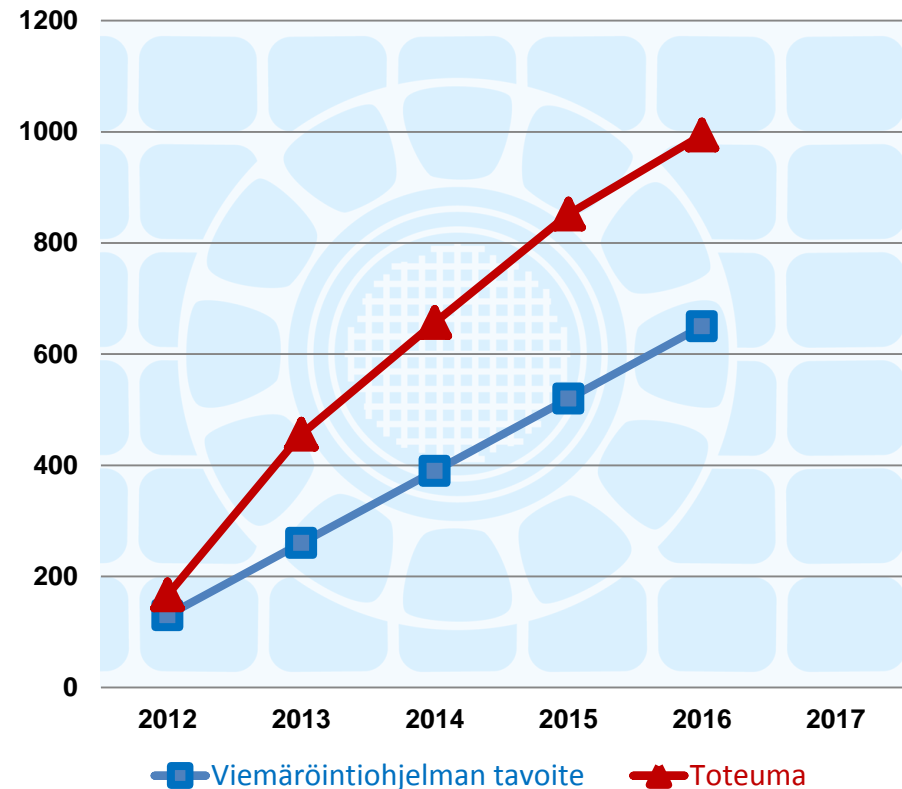
1 hanke

3 käytöstä poistettua puhdistamo

410 054 asukasta
30 kuntaa

Viemäröidyt taloudet

POHJOIS-SAVO

Pohjois-Savon alueella viemäröntiohjelman mukaisilla vesihuollon investoinneilla on ollut myönteinen sykäysvaikutus aluekehitykseen ja yritystoiminnan edellytyksiin sekä merkittävä positiivinen ympäristövaikutus erityisesti haavoittuvilla pinta- tai pohjavesialueilla.

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

19 hanketta, joista **18** ympäristön-suojelullisesti herkillä alueilla

0 hanketta muulla kuin valtion tuella

1418 taloutta liittynyt viemäriin

335 km viemäröintiä

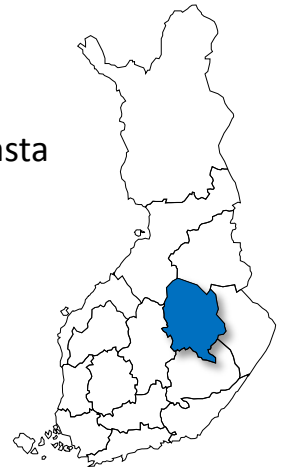
TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

3 hanketta

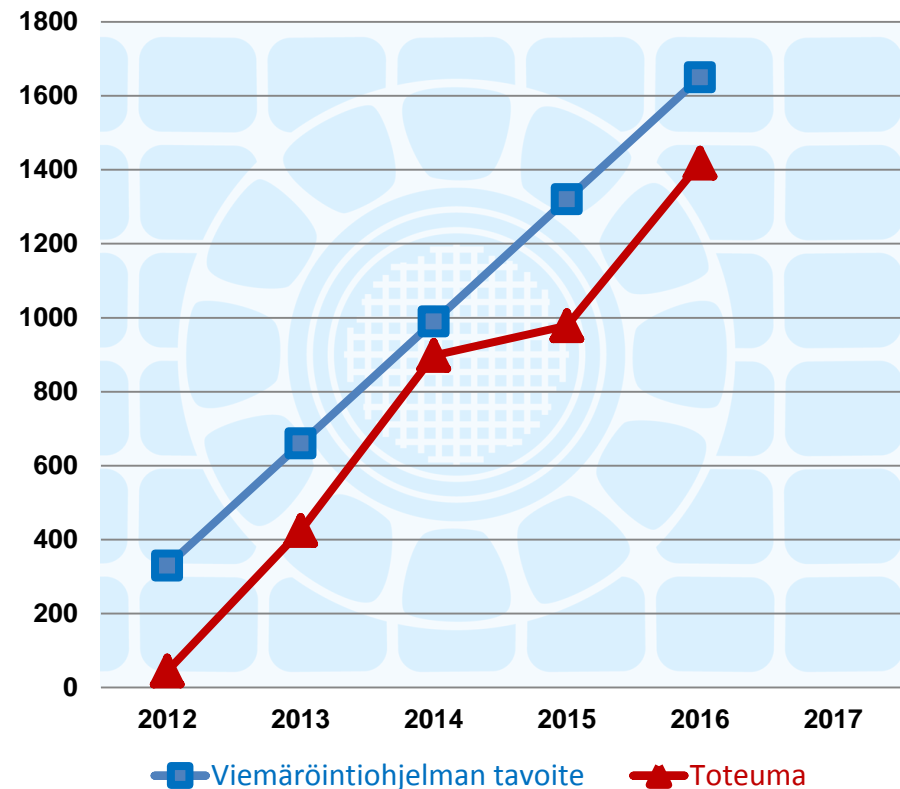
2 käytöstä poistettua puhdistamo

248 129 asukasta

18 kuntaa

Viemäröidyt taloudet

UUSIMAA

Uudellamaalla tiiviiden haja-asutusalueiden lähivesien kuormitus väheni verkostojen laajentamisen avulla. Lisäksi jätevesien käsittelyn keskittäminen tehokkaammille puhdistamoille vähentää vesistöjen kokonaiskuormitusta.

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

55 hanketta, joista **38** ympäristön-suojelullisesti herkillä alueilla

0 hanketta muulla kuin valtion tuella

3675 taloutta liittynyt viemäreihin

294 km viemäröintiä

TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

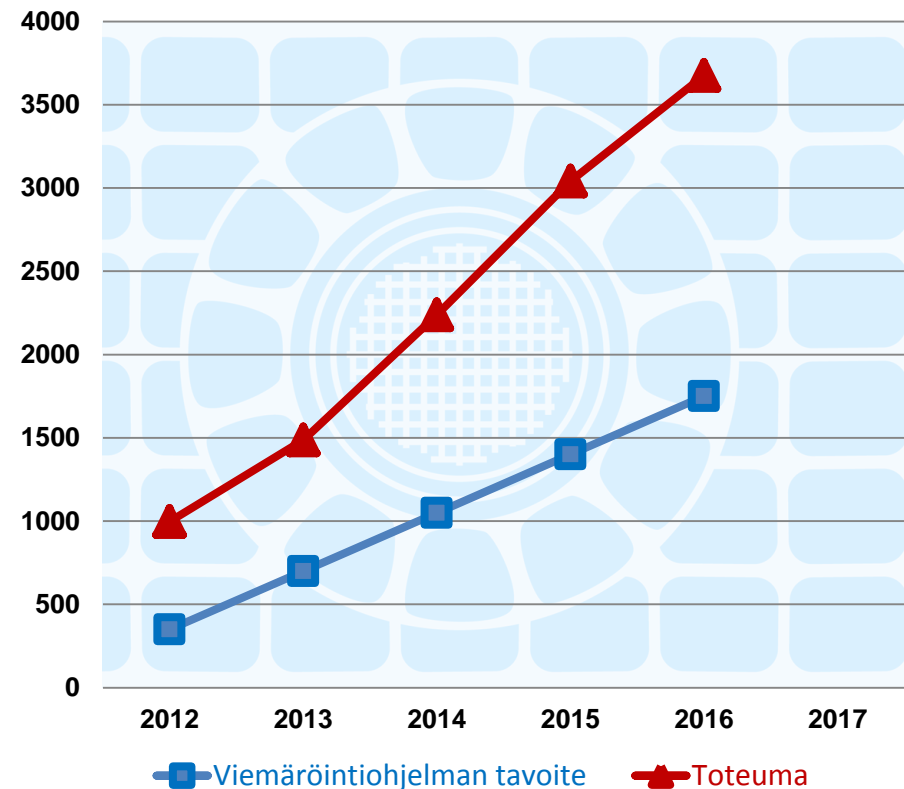
3 hanketta

7 käytöstä poistettua puhdistamo

1 620 261 asukasta
26 kuntaa

Viemäröidyt taloudet

VARSINAIS-SUOMI JA SATAKUNTA

Erityisesti Varsinais-Suomessa on pystytty merkittävästi vähentämään pienten jätevedenpuhdistamojen määrää keskittämällä jätevesien käsittelyä keskuspuhdistamoille.

TOTEUTUNEET HAJA-ASUTUKSEN VIEMÄRÖINTIHANKKEET

81 hanketta, joista **71** ympäristön-
suojelullisesti herkillä alueilla

5 hanketta muulla kuin valtion tuella

3328 taloutta liittynyt viemäreihin

750 km viemäröintiä

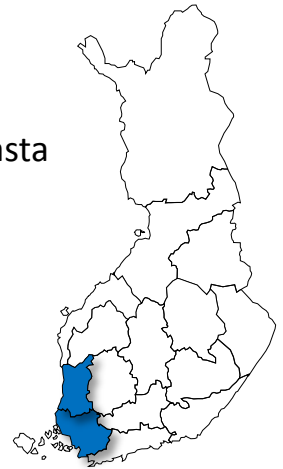
TOTEUTUNEET SIIRTOVIEMÄRIHANKKEET

8 hanketta

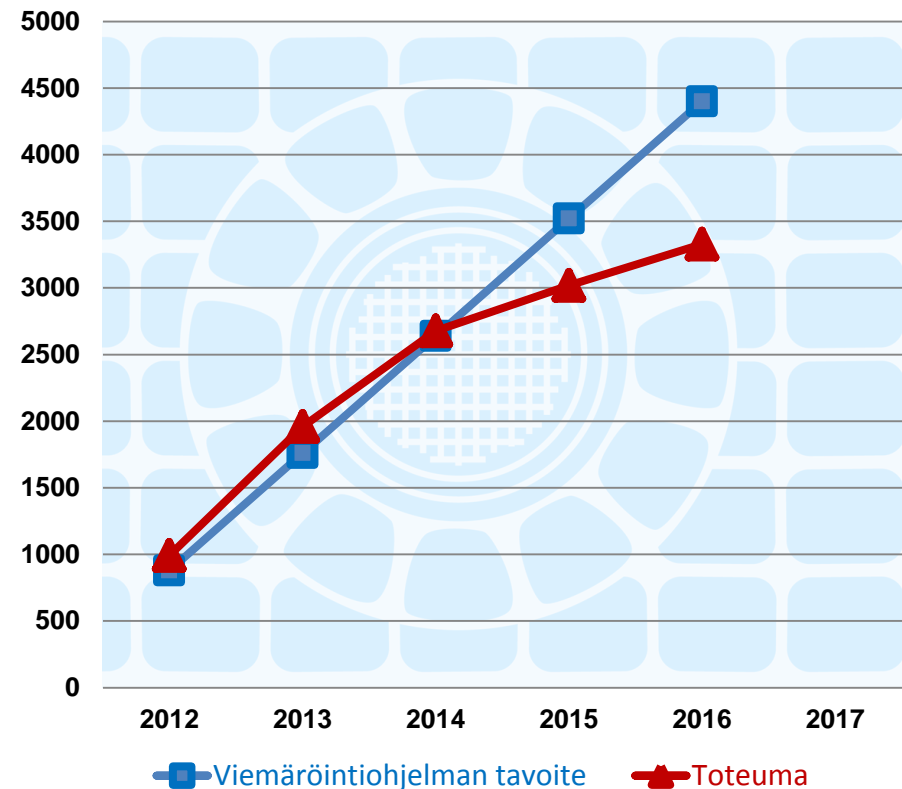
15 käytöstä poistettua puhdistamo

697 280 asukasta

44 kuntaa

Viemäröidyt taloudet

VIEMÄRÖINNISTÄ JA JÄTEVESIEN KÄSITTELYSTÄ

Siirtoviemäri on viemärilinja, jolla liitetään erillään sijaitsevia kokonaisia asuinalueita jätevedenpuhdistamoon. Siirtoviemäriin voi liittyä myös yksittäisiä talouksia. Usein siirtoviemäri mahdollistaa pienen jätevedenpuhdistamon lakkauttamisen, jolloin puhdistamossa aiemmin käsitellyt jätevedet johdetaan suuremmalle puhdistamolle siirtoviemärin avulla.

Haja-asutusalueen viemäröintihankkeessa asuinalueen tai taloryhmittymän jätevedet viemäröidään johdettavaksi joko siirtoviemäriin tai jätevedenpuhdistamoon. Joskus viemäröintihankkeiden yhteydessä asennetaan myös talousvesijohdot tai tehdään runkoviemäritöitä.

Jätevedenpuhdistamolla jätevedestä poistetaan siinä oleva kiintoaines, happea kuluttavat aineet sekä veteen liuenneet ravinteet. **Keskuspuhdistamo** on alueella toimiva suurempi keskitetty jätevedenpuhdistamo.

Viemäröintiohjelmassa perusyksikkönä on viemäröitävä talous, eli kotitalousliittymä. Mukana laskelmissa eivät ole alueella olevat vapaa-ajan asunnot, tai mahdollisesti viemäröitävät yritystoiminnan kiinteistöt.

LAINSÄÄDÄNNÖN MUUTOKSET

OHJELMAN TOTEUTUMISEN AIKANA

---

§ Vesihuoltolaissa (119/2001) säädetään velvollisuudesta liittää kiinteistö vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella vesijohto- ja jätevesiviemäriverkoston. Vuonna 2014 lain muutoksessa (681/2014) kiinteistön liittämisvelvollisuutta vesihuoltolaitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin lievennettiin taajaman ulkopuolella. Kunnalle jäi edelleen velvoite kehittää alueensa vesihuoltoa, mutta sillä ei enää ole lakisääteistä velvollisuutta laatia nimenomaista vesihuollon kehittämissuunnitelmaa.

§ Valtioneuvoston asetuksen talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla siirtymäaikaa pidentävä asetus (343/2015) tuli voimaan 1.4.2015.

§ Haja-asutuksen jätevesiä koskeva ympäristönsuojelulain muutos (19/2017) ja uusi hajajätevesiasetus (157/2017) tulivat voimaan 3.4.2017. Merkittävin muutos on jätevedenkäsittelyn tehostamistoimien siirtymäajan poistuminen muilta kuin ympäristönsuojelullisesti herkiltä alueilta.

HAVAINTOJA VIEMÄRÖINTIOHJELMASTA

- 🔹 Ohjelma edisti vesihuollon **näkyvyyttä ja merkittävyyttä**, toisaalta ohjelman tarkoitus jäi monelle kunnalle ja vesihuoltolaitokselle epäselväksi.
- 🔹 Viemäröintiohjelman avulla on saatu **viemäröityä keskeiset alueet** kuten vesihuoltolaitosten toiminta-alueilla sijaitsevat alueet sekä ympäristönsuojelullisesti merkittävät alueet.
- 🔹 **Tuen puute** saattaa jatkossa aiheuttaa haasteita vesihuoltohankkeiden käynnistämisessä.
- 🔹 ELY-keskuksen **aktiivinen edistämistyö** on ollut merkittäviä tekijä hankkeiden toteutumisessa.
- 🔹 Ylikunnallisten **yhdysvesijohtojen** toteuttamiselle toimintavarmuuden lisäämiseksi on edelleen tarvetta.